

De som van de betaling wordt afgerond tot op de hogere cent (afschaffing afronding tot hoger honderdtal van de grondslag).

Het indienen van een bezwaar, een aanvraag tot ambtshalve ontheffing, een vordering in rechte of een verzoek om spreading van betaling schort de verplichting tot betaling van de belastingen en toebehoren niet op (art. 3.4.2.0.3. VCF).

Als de rechten van het Vlaams Gewest in het gedrang komen, moeten alle belastingen en toebehoren onmiddellijk worden betaald. Als de belastingschuldige betwist dat de rechten van het Vlaams Gewest in gevaar verkeren, wordt er over de betwisting uitspraak gedaan, zoals in kort geding, door de beslagrechter van de plaats waar de bevoegde entiteit van de Vlaamse Administratie die de belasting moet innen, is gevestigd (art. 3.4.2.0.4. VCF).

Afdeling 3. Wijze van betaling

In het overgrote deel van de nalatenschappen worden de erfbelastingen betaald door middel van een overschrijving. Hierop bestaat een uitzondering. Deze komt nu aan bod.

Artikel 3.4.3.0.2. § 1. VCF voorziet in een betaling van de erfbelastingen door het overhandigen van kunst. Het luidt letterlijk:

'Iedere erfgenaam, legataris of begiftigde kan verzoeken de uit hoofde van een nalatenschap invorderbare erfbelasting geheel of ten dele te betalen door de afgifte van kunstwerken waarvan de Vlaamse Regering op eensluidend advies van een bijzondere commissie erkent dat ze tot het roerend cultureel erfgoed van het Vlaams Gewest behoren of dat ze internationale faam genieten.

Om ter betaling te kunnen worden aangeboden, moeten de kunstwerken in hun geheel deel uitmaken van de nalatenschap of op de dag van het overlijden in hun geheel toebehoren aan de overledene of aan zijn langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende of aan de erfgenamen, legatarissen of begiftigden. Het bewijs daarvoor kan worden geleverd door alle wettelijke middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens, maar met uitsluiting van de eed.

De uitzonderlijke betalingswijze, vermeld in het eerste lid, is afhankelijk van de formele aanvaarding van het aanbod door de Vlaamse Regering. Die formele aanvaarding houdt ook in dat de verschuldigde erfbelasting geacht wordt ontvangen te zijn voor de waarde van de aangenomen kunstwerken.

Als de Vlaamse Regering de betaling in kunstwerken maar verkiest voor een deel van de aangeboden werken, betekent de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie dat aan de aanvragers. De aanvragers hebben vervolgens een maand vanaf de betekening de tijd om aan de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie mee te delen of ze hun aanbod van afgifte intrekken of aanpassen.

Als de Vlaamse Regering de betaling door middel van kunstwerken weigert, betekent de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie de verwerping van het aanbod van de afgifte aan de aanvragers.

De ter betaling aangeboden kunstwerken worden, ongeacht of ze deel uitmaken van de nalatenschap, geschat door de bijzondere commissie, vermeld in het eerste lid, en worden geacht te worden aangeboden tegen de waarde die bij de voorafgaande schatting is

vastgesteld. Als het kunstwerk deel uitmaakt van de nalatenschap, wordt de waarde die is vastgesteld bij de voorafgaande schatting daarenboven in aanmerking genomen voor de berekening van de erfbelasting. De kosten die verbonden zijn aan de schatting, worden voorgeschoten door de verzoekers. Ze worden door het Vlaams Gewest gedragen als de Vlaamse Regering de inbetalinggeving geheel of ten dele aanvaardt.

De erfgenamen, legatarissen of begiftigden dienen de schattingsaanvraag met een aangetekende brief in bij de bijzondere commissie, vermeld in het eerste lid.

De Vlaamse Regering kan aanvullende regels voor de inbetalinggeving vastleggen.

§ 2. De bijzondere commissie, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, heeft tot taak de Vlaamse Regering een bindend advies te geven over:

1° de vraag of de ter betaling aangeboden kunstwerken tot het roerend cultureel erfgoed van het Vlaams Gewest behoren of internationaal befaamd zijn;

2° de ontvankelijkheid van de schattingsaanvraag;

3° de geldwaarde van de aangeboden kunstwerken.

De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling, de kennis die over de verschillende disciplines aanwezig moet zijn, de wijze van benoeming van de leden, het voorzitterschap, de organisatie en de werking van de bijzondere commissie, vermeld in paragraaf 1, eerste lid.

Voor de kennis en de samenstelling, vermeld in het tweede lid, bewaakt de Vlaamse Regering dat er voldoende deskundigheid op het vlak van cultureel erfgoed aanwezig is.'

De *ratio legis* van deze bepaling is tweeledig:

- ♦ vermijden dat erfgenamen, legatarissen of begiftigden om financiële redenen verplicht zouden zijn om hun kunstcollectie snel te verkopen tegen een vaak lagere prijs dan de marktwaarde om hun erfbelastingen tijdig te kunnen betalen;
- ♦ de verarming van het cultureel erfgoed van België door de verkoop van belangrijke kunstwerken aan het buitenland.

De inspiratie voor dit artikel werd gehaald in Frankrijk waar een dergelijke regeling om de erfbelastingen met kunst te betalen reeds langer bestond. De oorspronkelijke Belgische regelgeving is van kracht sinds 1985 (artt. 83 en 84 W.Succ.) en kwam tot stand nadat het een kunstwerk van James Ensor nl. 'De blijde intrede van Christus in Brussel' aan de USA werd verkocht. De wetgeving werd uitgebreid in 2001 en 2005 en ging van federaal niveau over naar het gewestelijke niveau.

De aanvraagprocedure is vrij omslachtig en biedt weinig zekerheid over een succesvolle afloop. Tevens bestaat er geen mogelijkheid tot een voorafgaande toetsing m.b.t de vraag of de kunstwerken een voldoende hoogstaand niveau hebben. Overschrijdt het saldo van de geschatte waarde van de kunstwerken de te betalen erfbelasting dan bestaat er geen recht op uitkering.

De bijzondere commissie heeft als taak om de Vlaamse regering te adviseren over de vraag of de aangeboden kunstwerken tot het roerend cultureel erfgoed van het Vlaams Gewest behoren of internationale faam bezitten. Zij adviseren tevens over de meest geschikte bestemming van de aangeboden kunstwerken.

De toetsingscriteria die kunnen gebruikt worden om te bepalen of de aangeboden kunstwerken wel tot het roerend cultureel erfgoed kunnen behoren, zijn:

- ♦ voor hedendaagse kunst: zij beschikken over internationale faam of zijn afkomstig van kunstenaars van wie het oeuvre mee de ontwikkeling van de beeldende kunst in Vlaanderen heeft bepaald;
- ♦ het kunstwerk hoort thuis in een museum.

Het voorgaande zou de indruk kunnen wekken dat enkel met schilderijen of beelden zou kunnen betaald worden. De mogelijkheden zijn echter ruimer, zo komen o.a. ook juwelen, glaswerk, meubilair, enz.⁷¹ in aanmerking.

De bestaande regeling, die sinds 1985 mogelijk is, wordt nauwelijks gebruikt. De nalatenschap van baron Paul Janssen, overleden op 11 november 2003, was zowat het laatst gekende dossier⁷². De successierechten op deze nalatenschap bedroegen 7,7 miljoen euro. Ze werden betaald met de collectie pre-Columbiaanse kunst. De volledige collectie had een waarde van ongeveer 15 miljoen euro. Ondertussen werden er wel nog enkele andere aanvragen ingediend, maar die werden telkens opnieuw afgewezen om diverse redenen.

Ter optimalisatie van deze regelgeving werd een ambtelijke werkgroep samengesteld met experts van de administratie Cultuur enerzijds en fiscale experts anderzijds. Er werden enkele concrete verbetervoorstellen geformuleerd. Momenteel is het uitkijken naar de nieuwe decreetgeving⁷³.

Afdelingen 4. – 5. – 6. Vermeldingen op het betaalformulier – bewijs van betaling – datum van uitwerking van betaling

Deze afdelingen maken enkel melding van het feit dat de Vlaamse regering de regels kan bepalen.

Afdeling 7. Wijze van aanrekening van betaling, aanwending en aanzuivering

De artikelen 3.4.7.0.1. en 3.4.7.0.2. VCF bespreken de aanrekening.

De belastingsschuldige die één of meer belastingen betaalt, moet bij elke betaling uiteraard vermelden welke belasting hij juist wil vereffenen. Als deze vermelding ontbreekt, kiest het personeelslid zelf hoewel hij rekening dient te houden met het feit dat betalingen, teruggaven en moratoriuminteressen per afzonderlijke aanslag in een bepaalde volgorde worden aangerekend:

1. op de kosten van alle aard, ook als ze op verschillende aanslagen betrekking hebben;
2. op de nalatigheidsinteressen;

⁷¹ *Parl. St.*, Senaat, 1999-2000, n°2-75/1.

⁷² *Vr. en Antw.*, Vl. Parl., 15 januari 2019, (Vr. nr. 478, LANDMEETERS).

⁷³ *Vr. en Antw.*, Vl. Parl., 15 januari 2019, (Vr. nr. 478, LANDMEETERS).

3. op de administratieve geldboetes en belastingverhogingen;
4. op de verschuldigde belasting en de opcentiemen of de opdecimen.

Een som die aan een persoon moet worden teruggegeven, kan naar keuze en zonder formaliteit worden aangewend ter betaling van de door hem nog verschuldigde bedragen. Dit geldt ook in geval van beslag, overdracht, samenloop of een insolventieprocedure. Voor betwiste aanslagen kan dit dienen als bewarende maatregel.

Verder kan elke som die aan een persoon moet worden teruggegeven inzake de erfbelasting, ook zonder formaliteit worden aangewend ter betaling van openstaande bedragen. Dit geldt zelfs als die op grond van een andere oorzaak verschuldigd zijn met betrekking tot dezelfde nalatenschap.

Afdeling 8. Betalingsfaciliteiten

Een belastingschuldige kan vragen om een spreading van betaling (art. 3.4.8.0.1. VCF). Het verzoek moet worden gemotiveerd. Uitstel van betaling moet noodzakelijk zijn gezien de financiële toestand van de verzoeker. Het gaat om een gunstmaatregel.

Hoofdstuk 5. Bezwaar

Een belastingschuldige kan tegen een ingekohierde erfbelasting of tegen de beslissing van een voorafgaande controleschatting bezwaar aantekenen.

De administratieve procedure is verplicht.

Een bezwaarschrift moet gemotiveerd en tijdig worden ingediend (art. 3.5.2.0.1. VCF).

De termijnen worden eveneens geregeld in artikel 3.5.2.0.1. VCF. Bezwaarschriften moeten worden ingediend binnen de termijn van drie maanden, na de derde werkdag die volgt op de verzenddatum, vermeld op het aanslagbiljet. Dit op straffe van verval.

Voorbeeld:

Werd het aanslagbiljet verzonden op maandag 5 januari 2019 dan kan het bezwaar ingediend worden tot woensdag 8 april 2019⁷⁴.

Voor de berekening van de bezwaartermijn wordt een zaterdag niet als werkdag beschouwd⁷⁵.

De bezwaarindiener heeft het recht om gehoord te worden indien hij dat in zijn bezwaarschrift vraagt (art. 3.5.8.0.1. VCF).

⁷⁴ <http://belastingen.vlaanderen.be/bezwaar-indienen>.

⁷⁵ Standpunt nr. 15107 dd. 10.08.2015.